

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt tirsdag den 8. oktober 2024

Sagerne BS-23819/2024-HJR og BS-24000/2024-HJR
(2. afdeling)

M
(advokat Peter Ølholm, beskikket)

og

F2
(advokat Per Nielsen, beskikket)

mod

F1
(advokat Johan Hartmann Stæger, beskikket)

Øvrig part:

B
(advokat Jacob Kiil, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Familieretten ved Københavns Byret den 9. marts 2023 (BS-42428/2022-KBH) og af Østre Landsrets 16. afdeling den 19. januar 2024 (BS-27012/2023-OLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Michael Rekling, Oliver Talevski, Ole Hasselgaard og Mohammad Ahsan.

Påstande

M og F2 har begge påstået stadfæstelse af familierettens kendelse af 9. marts 2023, således at faderskabssagen genoptages.

F1 har påstået stadfæstelse af landsrettens kendelse af 19. januar 2024, således at faderskabssagen ikke genoptages.

På vegne af B har advokat Jacob Kiil nedlagt påstand om, at landsrettens kendelse af 19. januar 2024 stadfæstes.

Sagsfremstilling

M og F1 var kærester og boede sammen fra 2017 til den 12. september 2018, hvor M flyttede fra deres fælles bopæl.

Den 14. oktober 2018 havde M samleje med F2, og hun brugte i den forbindelse en "fortrydelsespille".

Den 25. oktober 2018 blev M bekendt med sin graviditet, hvorefter hun tog kontakt til F1. I april 2019 flyttede M og F1 sammen på ny, og han deltog i bl.a. scanninger og fødselsforberedelse.

Den 12. juli 2019 fødte M barnet B. Forud herfor havde Familieretshuset den 7. juli 2019 modtaget en ansvars- og omsorgserklæring om faderskab fra M og F1. På grundlag af erklæringen blev F1 registreret som far til B.

M og F1 ophævede deres samliv den 21. december 2019.

F1 anmodede herefter Familieretshuset om at få fastsat samvær med B, og han har siden samlivsophævelsen den 21. december 2019 haft samvær med B.

Den 27. marts 2020, hvor B var ca. 8 måneder, anmodede M Familieretshuset om at genoptage faderskabssagen vedrørende B. Samme dag sendte M en besked til F2, hvor hun oplyste ham om, at han potentielt var far til B.

Den 29. april 2020 meddelte Familieretshuset F2 aktindsigt i genoptagelsessagen.

Ved afgørelse af 26. marts 2021 afslog Familieretshuset Ms anmodning om at genoptage faderskabssagen med følgende begrundelse:

"Der ikke er enighed mellem barnets mor og F1 om at genoptage faderskabssagen. Vi finder heller ikke at sagen kan genoptages efter børnelovens § 24, da barnets mor med kendskab til eller formodning om de

omstændigheder, der rejser til om, hvorvidt F1 er far til barnet, har ladet F1 behandle barnet som sit. F1 har oplyst, at I var sammen under graviditeten, fødslen og i de første fire måneder af barnet liv som 'fuldtidsfar', hvor han opnåede en tæt relation til barnet. F1 har endvidere oplyst, at han har en tæt relation og en særdeles god tilknytning til barnet. F1 har videre oplyst, at han siden I gik fra hinanden har haft to timers samvær ugentligt. Barnets mor har oplyst, at kontakten mellem F1 og barnet er yderst beskednen, 2 timer om ugen, og at barnets relation til F1 er beskednen.

Vi finder endvidere ikke, at barnets mor inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse af faderskabet til barnet. Vi finder, at barnets mor har haft kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far siden hun blev bekendt med terminsdatoen. Barnets mor har oplyst, at hun blev bekendt med sin graviditet den 27. oktober 2018, hvorfor avlingstiden kan fastsættes til tidsrummet 11. september 2018 til 26. oktober 2018. Barnets mor har endvidere oplyst, at terminsdatoen stemmer bedre overens med, at den anden mulige far er biologisk far til barnet, da sandsynligheden for, at avlingstiden er fra 17. september 2018 til 26. oktober 2018 er større end hvis det skulle være fra den 11. september 2018 til 17. september 2018.

Vi bemærker, at barnets mor i anmodningen oplyser, at hun havde brugt prævention, da hun havde et seksuelt forhold til den anden mulige far. Vi bemærker endvidere, at vi modtog jeres omsorgs- og ansvarserklæring den 7. juli 2019, som vi kvitterede for den 31. juli 2019. På den baggrund finder vi, at barnets mor har valgt, at F1 skal registreres som far til barnet, selvom der var en anden mulig far."

M indbragte Familieretshusets afgørelse for Familieretten ved Københavns Byret, der ved kendelse af 9. august 2021 fastholdt afgørelsen om ikke at genoptage faderskabssagen med følgende begrundelse:

"Genoptagelse af en faderskabssag kan ske, hvis mor, far eller medmor og barn er enige herom, jf. børnelovens § 22.

Parterne er ikke enige om genoptagelse.

Efter børnelovens § 24 kan de nævnte personer endvidere anmode om genoptagelse inden 3 år efter barnets fødsel, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville medføre et andet resultat, eller der er særlig anledning til at antage dette.

Retten lægger til grund, at M og F1 boede sammen i perioder forud for Ms graviditet, at parterne boede sammen i den første tid af den periode, hvor M kan være blevet gravid, at M har været sammen med en anden mand i befrugtningssperioden, at hun brugte fortrydelsespille, at M og F1 boede sammen under det meste af graviditeten og i hvert fald 4 måneder efter fødslen, og at parterne underskrev ansvars- og omsorgserklæring den 7. juli 2019. F1 har stort set siden samlivsophævelsen haft samvær med barnet med 2 timer ugentligt.

Retten lægger således til grund, at M gav udtryk for over for F1, at han var faderen til det barn, hun ventede, at hun heller ikke senere under graviditeten og efter den første tid efter fødslen udtrykte tvivl herom. M behandlede således F1 som far til barnet, også selvom hun havde været sammen med en anden mand. F1 har været far for barnet siden fødslen, og det er ikke godtgjort, at han har haft kendskab til, at der var tvivl om hans faderskab.

Endelig finder retten ikke, at der på det foreliggende, er grundlag for at antage, at en genoptagelse vil medføre, at en anden mand vil blive far.

Samlet finder retten således ikke, at betingelserne i børnelovens § 24 for at genoptage faderskabssagen er til stede, hvorfor Familieretshusets afgørelse ikke ændres."

Den 5. oktober 2021 afslog Procesbevillingsnævnet Ms ansøgning om tilladelse til kære af familierettens kendelse af 9. august 2021.

Den 7. december 2021 indgik M og F1 ved retsmægling en aftale om udvidet samvær for B, som indebar bl.a., at B fra maj 2022 hver 2. uge skulle overnatte hos F1 fra lørdag til søndag.

I foråret 2022 fik M og F2 foretaget en dna-test via virksomheden DNAtest.dk. I en erklæring af 1. april 2022 blev det i erklæringens konklusion anført, at "Sandsynligheden for at F2 er den biologiske fader til B ... er > 99.9999 %. Det er hermed i praksis bevist at F2 er den biologiske fader til B ...".

Den 18. maj 2022 anmodede F2 Familieretshuset om, at der blev rejst en faderskabssag vedrørende B. Familieretshuset afslog den 3. juni 2022 anmodningen med følgende begrundelse:

"Det følger af børnelovens § 6, stk. 1, at en mand, som har haft et seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid har ret til at

få prøvet, om han er barnets far. Anmodningen herom skal være skriftlig og skal fremsættes inden seks måneder efter barnets fødsel, medmindre der på tidspunktet for anmodningen verserer en faderskabssag.

Det følger af bestemmelsens stk. 2, 1. pkt., at er en mand registreret som barnets far kan en anden mand ikke rejse faderskabssag efter stk. 1.

Ved vores afgørelse har vi lagt vægt på, at der er registreret en anden mand som far til B, ligesom vi har lagt vægt på, at B er født den 12.07.2019 og at F2 først den 18-05-2022 har anmodet om at få prøvet, om han kan være B's far.

Da der er gået mere end 6 måneder fra barnets fødsel og faderskabet allerede er registreret, opfylder F2 ikke betingelserne for at få prøvet, hvorvidt han kan være B's far.

Idet faderskabet i forvejen er registreret, har F2 ikke mulighed for at anmode om en genoptagelse af faderskabssagen efter reglerne i børnelovens kap. 4."

F2 klagede over Familieretshusets afgørelse af 3. juni 2022, der herefter blev indbragt for Familieretten ved Københavns Byret.

I juni 2022 fik F2 efter aftale med M samvær med B, således at de har samvær nogle timer om ugen med overnatning ca. hver 14. dag.

Den 27. juni 2022 anmodede M på ny Familieretshuset om genoptagelse af faderskabssagen. Ved afgørelse af 30. september 2022 afslog Familieretshuset anmodningen med følgende begrundelse:

"Der ikke er enighed mellem M og F1 om at genoptage faderskabssagen.

Vi finder heller ikke, at sagen kan genoptages efter børnelovens § 24, da M er nærmest til at have kendskab til mulige fædre til barnet, samt at hun med den viden har ladet F1 behandle barnet som sit, jf. forlig om samvær.

I Danmark accepteres socialt faderskab, hvorfor det ikke er relevant, hvorvidt den registrerede far er biologisk far til barnet.

Sagens oplysninger

Som begrundelse for anmodningen har M oplyst, at der foreligger en retsgentiske undersøgelse, der udpeger den biologiske far, at der ikke rettidigt er indsendt en indsigelse på grund af dårlige rådgivning, at den registrerede far har kendskab til, at en anden mand kan være barnets far, at samværet mellem barnet og samværet mellem barnet og den registrerede far er begrænset.

Det er også oplyst, at barnet er blevet præsenteret for sin biologiske far og er ved at opbygge en relation til ham.”

Den 14. oktober 2022 påklagede M Familieretshusets afgørelse af 30. september 2022 om afslag på genoptagelse af faderskabssagen, der herefter blev indbragt for Familieretten ved Københavns Byret.

Ved kendelse afsagt den 9. marts 2023 traf familieretten afgørelse om at imødekomme Ms genoptagelsesansøgning, således at faderskabssagen blev genoptaget. Ved kendelse af samme dato afviste familieretten F2s selvstændige genoptagelsesansøgning.

I kendelsen om at imødekomme Ms genoptagelsesansøgning anførte familieretten:

”M anmodede første gang Familieretshuset om genoptagelse af faderskabssagen den 27. marts 2020, da B var omkring 8 måneder. Familieretshuset afviste ved afgørelse af 26. marts 2021 anmodningen. Sagen blev indbragt for familieretten, der ved kendelse af 9. august 2021 ligeledes afviste anmodningen om genoptagelse. Der blev søgt om procesbevillingsnævnets tilladelse til at indbringe sagen for Østre Landsret, og der blev meddelt afslag herpå den 5. oktober 2021.

Anmodning om genoptagelse af faderskabssagen blev på ny fremsat overfor familieretshuset den 27. juni 2022, der afviste anmodningen ved afgørelse af 30. september 2022, hvorefter sagen blev påklaget, hvilket medførte at sagen på ny blev indbragt for familieretten den 27. oktober 2022.

Af familierettens kendelse af 9. august 2021 fremgår blandt andet, at der efter det foreliggende, ikke var grundlag for at antage, at en anden mand ville blive far, hvis faderskabssagen blev genoptaget.

F2 blev ikke under den daværende behandling af sagen inddraget som part, og den privat indhentede DNA-undersøgelse af 1. april 2022, der med altovervejende sandsynlighed peger på ham som far, forelå dengang heller ikke.

B har endvidere siden sommeren 2022 opnået kendskab til F2, og der er indgået en frivillig aftale mellem M og F2 om samvær mellem ham og B.

Omfanget af samværet svarer i omfang nogenlunde til det samvær som F1 har kunnet opnå.

Efter børnelovens § 24, stk. 1, kan en sag om faderskab genoptages inden 3 år efter barnets fødsel, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald. Af børnelovens § 24, stk. 2, nr. 1-6 fremgår en række momenter, som navnlig skal tillægges betydning.

Der må herefter navnlig lægges vægt på, at B i dag er over 3 år og har en væsentlig tilknytning til F1, og ser ham som sin far. Endvidere må det tillægges vægt, at F1 fremdeles har behandlet ham som sin søn, også efter at F1 opnåede kendskab til de omstændigheder, der kan rejse tvivl om faderskabet.

Modsat må også det tidligere sagsforløb tillægges vægt, herunder at M allerede den 27. marts 2020, da B var omkring 8 måneder gammel, første gang anmodede om genoptagelse af faderskabssagen, samt at hun derfor fra denne dato ikke kan siges at have ladet F1 behandle B som sit, idet bemærkes, at der efterfølgende har været uenighed mellem M og F1 om samværet, hvilket har medført at dette igennem lang tid har været relativt begrænset.

Det må også tillægges vægt at B allerede igennem en periode har set F2, og at det må forventes at B vil få en far, der også ønsker denne rolle, hvis faderskabssagen genoptages.

Efter en samlet vurdering af sagens omstændigheder, og da det nu må forventes, at faderskabssagen vil få et andet udfald, hvis den genoptages, findes faderskabssagen derfor at skulle genoptages.”

I sin kendelse af 9. marts 2023 om at afvise F2s selvstændige genoptagelsesansøgning anførte familieretten bl.a.:

”F2 har i den af ham selvstændigt rejste ansøgning om genoptagelse af faderskabssagen anført at genoptagelse kan ske i medfør af børnelovens § 24.

Det følger af børnelovens § 24, stk. 1, at en anmodning om genoptagelse kan fremsættes inden 3 år efter barnets fødsel af moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, faderen eller hans dødsbo eller medmoderen eller hendes dødsbo.

F2 er dermed ikke omfattet af den personkreds der selvstændigt kan rejse en sag om genoptagelse af en faderskabssag i medfør af børnelovens § 24, idet bemærkes at F2 heller ikke efter andre bestemmelser i børneloven kan fremsætte selvstændig anmodning herom.

F2s selvstændige anmodning om genoptagelse af faderskabssagen afvises derfor, dog med samtidig bemærkning om, at faderskabssagen er genoptaget efter moderens anmodning.”

F1 ansøgte Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære familierettens kendelse af 9. marts 2023 om, at faderskabssagen skulle genoptages, mens F2 ansøgte Procesbevillingsnævnet om tilladelse til at kære familierettens kendelse om afvisning af hans selvstændige genoptagelsesansøgning.

Ved afgørelse af 23. maj 2023 gav Procesbevillingsnævnet tilladelse til, at F1 kunne kære familierettens kendelse om, at faderskabssagen skulle genoptages, mens nævnet ved afgørelse af samme dato gav F2 afslag på hans ansøgning.

Under landsrettens behandling af den sag, hvor F1 blev meddelt kærertiladelse, blev F2 inddraget som part i medfør af retsplejelovens § 456 e, stk. 1.

Ved kendelse af 19. januar 2024 ændrede landsretten familierettens kendelse og bestemte, at faderskabssagen ikke skulle genoptages. Landsretten begrundede dette således:

”Det fremgår af parternes indlæg, at der – ud over denne kæresag mellem dem om spørgsmålet om genoptagelse af faderskabssagen vedrørende barnet B – er verserende sagsforløb efter forældreansvarsloven med et højt konfliktniveau mellem M og F1, dels om fuld forældremyndighed for M, dels om samvær.

På baggrund af parternes argumentation i denne sag om spørgsmålet om genoptagelse af faderskabssagen bemærker landsretten, at der ved nærværende afgørelse ikke skal tages stilling til spørgsmål angående forældreansvarsloven, men alene til, om børnelovens betingelser for genoptagelse af faderskabssagen vedrørende B er opfyldt, og herunder om det resultat, der følger af børnelovens regelsæt, er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og FN-konventionen om Barnets Rettigheder.

Betingelserne for genoptagelse

I kæresagen skal der først foretages en vurdering af, om betingelserne for genoptagelse i børnelovens § 24, stk. 1, jf. stk. 2, nr. 1, 2, 4, 5 og 6, er opfyldt.

Bestemmelsen i § 24 giver ikke krav på genoptagelse, selv hvis betingelserne i stk. 1 er opfyldt. Således beror afgørelsen om genoptagelse ifølge bestemmelsens forarbejder på et samlet skøn, hvori navnlig de forhold, der er opregnet i stk. 2, indgår, jf. herved FT 2000-2001, till. A, s. 75f. Samtidig fremgår af betænkning nr. 1350/1997 om børns retsstilling, s. 62, angående bestemmelsen i (den nugældende) § 24, at "det forhold, at udfaldet af tidligere foretagne retsgenetiske undersøgelser muligvis bliver anderledes, fordi de nye DNA-metoder er bedre egnede til at fastlægge det genetiske faderskab end ældre blodtypeundersøgelser, ... ikke [er] medtaget blandt de momenter, der selvstændigt kan tale for genoptagelse", jf. herved også Højesterets kendelse i U 2003, s. 387.

Ifølge lovens forarbejder har det været afgørende at indrette børnelovens regler om genoptagelse således, at der så hurtigt som muligt skabes varig stabilitet om barnets forhold, jf. FT 2000-2001, till. A, Alm. bem., pkt. 2.12.2., s. 54, og pkt. 2.12.3., s. 55, samt Betænkning nr. 1350/1997 om børns retsstilling, s. 60f. Af det nævnte lovforslags pkt. 2.12.3., side 55, fremgår endvidere, at i genoptagelsessager skal hensynet til at finde den genetiske far afbalanceres over for bl.a. hensynet til stabilitet om barnets forhold.

Bedømmelsen af, om betingelserne i bestemmelsen i § 24 er opfyldt, skal således ske under en afvejning af de forskellige interesser, herunder navnlig hensynet til barnet B, samt derudover i øvrigt hensyn til F1, til F2 og til M. I afvejningen må bl.a. indgå hensyn til at sikre retlig stabilitet angående barnet Bs forhold og hensyn til ønsker om at fastslå et genetisk slægtskab.

De konkrete omstændigheder af betydning for spørgsmålet om genoptagelse

Efter de afgivne partsforklaringer og sagens øvrige omstændigheder lægger landsretten til grund, at M og den registrerede far, F1, boede sammen i perioder forud for Ms graviditet, at parterne boede sammen og havde seksuelt samliv i den første tid af den periode, som M blev gravid i, at M desuden har været seksuelt sammen med F2 i denne periode, at hun brugte fortrydelsespille i tilknytning til samlejet med F2, at M og F1 boede sammen under det meste af graviditeten og i hvert fald 4 måneder efter fødslen, og at M og F1 sammen underskrev ansvars- og omsorgserklæring den 7. juli 2019.

Efter at parrets samliv var ophævet og væsentlig konflikt efter sagens oplysninger var opstået imellem dem, og efter at F1 i Familieretshuset havde ansøgt om (yderligere) samvær, ansøgte M den 27. marts 2020 om genoptagelse af faderskabssagen. Barnet B var da 8½ måned.

Da B var knap 9 måneder, fik F2 primo april 2020 kendskab til, at M havde født en søn, B, som han muligvis var far til.

Efter at familieretten i august 2021 havde afslået Ms anmodning om genoptagelse, og Procesbevillingsnævnet i oktober 2021 havde givet afslag på kære til landsretten, indgik M og F1 ved retsmægling den 8. december 2021 aftale om samværet for F1.

I foråret 2022, da B var ca. 2 år og 8 måneder, og F2 i ca. 2 år havde haft kendskab til, at han muligvis var Bs far, lod F2 og M foretage en privat dna-test, der udpegede F2 som far til "B" med en sandsynlighed på 99,9999 %. F2 og Ms respektive anmodninger om genoptagelse på grundlag af testen forelå i Familieretshuset i henholdsvis maj og juni 2022, da B var ca. 2 år og 10-11 måneder. Dermed var der en periode på 7½ måned fra oktober 2021 til maj-juni 2022, hvor F1s faderskab – retligt set – på ny ikke var omtvistet.

F1 har stort set siden samlivsophævelsen i december 2019 haft samvær med B, først 2 timer ugentlig, og siden retsforliget, der blev indgået mellem ham og M den 8. december 2021, en gang ugentlig i 3-4 timer og hver anden uge fra lørdag til søndag. B kender F1s øvrige familiemedlemmer og er jævnligt sammen med dem til forskellige arrangementer. Siden primo 2020 har der bestået og består fortsat væsentlige uoverensstemmelser mellem parterne med et højt konfliktniveau i anledning af tvister om spørgsmål angående forældreansvarsloven. F1 har i dag en anden kæreste end M.

F2 har siden sommeren 2022 set B og har ifølge aftale med M haft samvær med ham en dag ugentlig og hver 14. dag tillige med en overnatning. B kender F2s øvrige familiemedlemmer og er jævnligt sammen med dem til forskellige arrangementer. F2 er i dag gift med en anden kvinde.

Afvejningen

Ved bedømmelsen af, om betingelserne for genoptagelse i børnelovens § 24 er opfyldt, må der lægges vægt på, at M med viden om sine seksuelle forhold i 2018 til F1 og til F2 deltog i registreringen af F1 som far ved fødslen og lod ham behandle barnet som sit i ca. 8½ måned. Efter at

parrets samliv da var ophævet og væsentlig konflikt var opstået imellem dem og efter at F1 havde ansøgt om (yderligere) samvær i Familie-retshuset, ansøgte hun den 27. marts 2020 om genoptagelse af faderskabssagen.

Endvidere var F1s faderskab i en periode på 7½ måned fra oktober 2021 til maj-juni 2022 – retligt set – på ny ikke omtvistet.

Den privat foretagne dna-undersøgelse blev først påberåbt i foråret 2022, ca. 2 år og 10 måneder efter barnets fødsel og 2 år efter F2s kendskab til muligheden for faderskab.

Tilsvarende skete Ms rekvirering af dna-undersøgelsen ikke før foråret 2022, uanset at hun havde haft kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der kunne rejse tvivl om faderskabet til barnet, siden efteråret 2018, hvor hun havde et seksuelt forhold til F2. På den baggrund er det forhold, at dna-testresultatet kan medføre en mulig vished om det genetiske faderskab, ikke afgørende for vurderingen af, om betingelserne i lovens § 24 er opfyldt.

Der må tillige henses til, at den registrerede far, F1, lige siden samlivsophævelsen har haft og fortsat har regelmæssig kontakt med B og stedse har udfoldet bestræbelser på at fastholde eller udvide sit samvær med barnet.

Ved afvejningen af parternes interesser kan endelig henses til, at barnet Bs beskikkede advokat har anført, at der, navnlig ud fra hensyn til at undgå ustabilitet og usikkerhed i Bs liv, ikke bør ske genoptagelse af faderskabssagen.

Under de anførte omstændigheder finder landsretten, at betingelserne for genoptagelse i børnelovens § 24, stk. 2, nr. 1, 2, 4 og 5, jf. stk. 1, ikke er opfyldt efter den samlede afvejning, der skal foretages med særlig fokus på barnet Bs interesser samt kæresagens øvrige parter interesser.

Menneskerettighedskonventionen og FN's Børnekonvention

Herefter må der herefter tages stilling til, om afslag på genoptagelse af faderskabssagen i medfør af børnelovens regler er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 og artiklerne 3 og 20 i FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder. Endelig må der tages stilling til, om Menneskerettighedskonventionens artikel 6 er krænket som anført af M.

F2 har bl.a. gjort gældende, at familierettens afvisning af hans særskilte anmodning om genoptagelse af faderskabssagen er i strid med Menneskerettighedskonventionens artikel 8 og Børnekonventionens artikel 20, fordi der ved Familieretshusets og familierettens afgørelser i henholdsvis 2022 og 2023 med afslag på hans anmodning om genoptagelse er blevet anlagt en for restriktiv fortolkning af, hvem der kan rejse sag om genoptagelse i medfør af børnelovens § 24, jf. § 6.

Landsretten bemærker, at spørgsmålet om genoptagelse efter Ms begæring behandles under denne kæresag. Landsretten har i medfør af retsplejelovens § 456 e, stk. 1, jf. børnelovens § 17, jf. § 9, stk. 1, nr. 4, desuden inddraget F2 som part i sagen og har beskikket advokat for ham, således at der for ham i et processkrift er nedlagt påstand og fremsat anbringender, som landsretten har inddraget i sagen, ligesom hans forklaring for familieretten sammen med de øvrige afgivne forklaringer for familieretten indgår i landsrettens sag.

Efter sagens oplysninger og efter den konkrete, samlede afvejning, der i overensstemmelse med børnelovens regler og artikel 8 i Menneskerettighedskonventionen herved har måttet foretages, herunder af hensyn til navnlig barnet, og til parterne og til ønsket om at sikre varig stabilitet vedrørende barnets og tillige kæresagens øvrige involverede parters forhold, finder landsretten ikke grundlag for at anse afslag på genoptagelse for at udgøre en krænkelse af hverken Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 eller Børnekonventionens artikel 3 og artikel 20 som påberåbt.

Endvidere finder landsretten, at det, som M i denne kæresag om spørgsmålet om genoptagelse i medfør af børnelovens § 24 har anført om Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, ikke kan føre til et andet resultat, og i øvrigt ville der skulle henses til sagens karakter, omfang og forløb, herunder parternes mange processkridt undervejs.

F1s påstand om, at faderskabssagen ikke genoptages, tages herefter til følge.”

Retsgrundlag

Børnelovens § 24 er sålydende:

”Er faderskabet eller medmoderskabet til et barn registreret eller fastslået ved anerkendelse eller afgørelse, kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dødsbo, faderen eller hans dødsbo eller

medmoderen eller hendes dødsbo inden 3 år efter barnets fødsel anmode om, at sagen genoptages, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald.

Stk. 2. Ved afgørelser efter stk. 1 tillægges det navnlig betydning,

- 1) hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel,
- 2) om faderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er far til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 3) om medmoderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt hun er medmor til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit,
- 4) om moderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der er nævnt i nr. 2 og 3, har ladet faderen eller medmoderen behandle barnet som sit,
- 5) om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far eller medmor, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse, og
- 6) om barnet kan forventes at ville få en far eller en medmor, hvis sagen genoptages."

Bestemmelsen blev indsat ved lov nr. 460 af 7. juni 2001. Af lovforslagets bemærkninger fremgår bl.a. (Folketingstidende 2000-01, tillæg A, lovforslag nr. L 2, side 54-55):

"2.12. Genoptagelse mv.

...

2.12.2. Børnelovsudvalgets overvejelser

Børnelovsudvalget har fundet, at genoptagelsesreglerne bør gøres ens for sager om faderskab til gifte og ugifte kvinders børn. Udvalget har endvidere fundet, at reglerne med fordel kan opbygges på en anden måde.

Udvalget foreslår således, at det tidsmæssige "omdrejningspunkt", som efter de gældende regler er afgørende for, om en sag frit kan rejses, rykkes frem fra tre år til seks måneder efter barnets fødsel. Udvalget lægger herved vægt på, at reglerne bør indrettes således, at der så hurtigt som muligt skabes varig stabilitet om barnets forhold.

...

Hvad endelig angår tilfælde, hvor faderskab er fastslået ved registrering, anerkendelse eller dom, og hvor en part nu påberåber sig, at der foreligger nye omstændigheder, som kan medføre, at sagen kan få et andet udfald, er det udvalgets opfattelse, at en nogenlunde udtømmende regulering af de tilfældegrupper, der vil kunne opstå i praksis, ikke er mulig. Udvalget foreslår derfor, at bestemmelsen herom opregner en række af de hensyn, som der i givet fald skal lægges vægt på, men at afgørelsen om genoptagelse i øvrigt beror på en skønsmæssig vurdering. Også her skal anerkendelseslæren efter udvalgets opfattelse finde anvendelse.

...

2.12.3. Justitsministeriets overvejelser

...

Endvidere kan Justitsministeriet tilslutte sig de overvejelser vedrørende genoptagelsesgrunde, som udvalget har anført. Justitsministeriet er herunder enig i, at den tidsfrist, inden for hvilken der frit kan rejses faderskabssag, bør indsnævres fra de gældende tre år til seks måneder. Herved skabes de bedste forudsætninger for varig stabilitet om barnet. Justitsministeriet er endvidere enig i, at den ulovbestemte anerkendelseslære bør lovfæstes, og at den bør gælde både for børn født i og uden for ægteskab.

...

Justitsministeriet har særligt overvejet, om kompetencen til at træffe afgørelse om genoptagelse i alle tilfælde - dvs. også, hvor den oprindelige faderskabssag er afgjort i retten - som foreslået af udvalget bør tilkomme statsamtet. Det kan således - som Den Danske Dommerforening har anført i et høringssvar over betænkningen - gøres gældende, at genoptagelsessager er vanskelige og betydningsfulde, da det er her, hensynet til at finde den genetiske far skal afbalanceres over for bl.a. hensynet til stabilitet om barnets forhold, og at genoptagelsesspørgsmål derfor i tilfælde af uenighed mellem parterne skal afgøres af retten.

Efter Justitsministeriets opfattelse taler væsentlige praktiske hensyn for den ordning, som udvalget har foreslået. Hertil kommer, at det i ordningen netop ligger, at statsamtet skal indbringe spørgsmålet om genoptagelse for retten, hvis en af parterne inden fire uger efter statsamtets afgørelse anmoder om det. På den baggrund er bestemmelsen udformet i overensstemmelse med udvalgets forslag.

Indbringes genoptagelsessagen for retten, er Justitsministeriet enig med udvalget i, at retten alene skal tage stilling til spørgsmålet om genoptagelse. Skal genoptagelse herefter ske, skal den nye faderskabssag behandles efter lovforslagets almindelige regler, dvs. i første omgang af statsamtet.”

Af bemærkningerne til børnelovens § 24 fremgår bl.a. (Folketingstidende 2000-01, tillæg A, lovforslag nr. L 2, side 75-76):

”Bestemmelsen regulerer spørgsmålet om genoptagelse i tilfælde, hvor faderskabet allerede er fastslået ved registrering, anerkendelse eller dom m.v., men hvor der efterfølgende er kommet nye oplysninger frem m.v.

Efter stk. 1 kan moderen eller hendes dødsbo, barnets værge eller dets dødsbo eller faderen eller hans dødsbo anmode om genoptagelse af sagen, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald.

Bestemmelsen forudsætter i modsætning til § 22 ikke, at der er enighed mellem parterne om genoptagelsesspørgsmålet, men anmodning skal fremsættes inden tre år efter barnets fødsel. Overskrides denne frist, kan sagen kun genoptages under helt særlige omstændigheder som nævnt i § 25.

Det er en betingelse, at der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen nu vil få et andet udfald. Der sigtes navnlig til tilfælde, hvor der nu viser sig en anden faderskabsmulighed.

Bestemmelsen hjemler ikke noget krav på genoptagelse, selv om de nævnte betingelser er opfyldt. Afgørelsen om genoptagelse beror således på et samlet skøn, hvor, navnlig de forhold, der opregnes i stk. 2, indgår. Der skal således bl.a. lægges vægt på, hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel (nr. 1), om synspunkterne i anerkendelseslæren gør

sig gældende (nr. 2 og 3), om der i øvrigt er udvist passivitet fra den pågældendes side (nr. 4), og om det må forventes, at barnet, hvis sagen genoptages, vil få en (anden) far. Disse hensyn svarer til, hvad der allerede i dag efter praksis lægges vægt på.”

Anbringender

M har anført navnlig, at hun fra det øjeblik, hvor hun indså, at F1 ikke var Bs biologiske far, har forsøgt at få F2 anerkendt som Bs far. Hun har derfor i en længere periode ikke ladet F1 behandle B som sin søn.

F1 har hele tiden vidst, at der var en mulighed for, at han ikke var den biologiske far. Han bærer selv en væsentlig del af ansvaret for, at han fejlagtigt blev identificeret som den juridiske far, idet han under den første genoptagelsessag nægtede at få foretaget en dna-test.

Myndighederne har i nærværende sag ikke sikret en retfærdig balance mellem parternes modsatrettede interesser. Det skyldes, at især F2s og Bs interesse i at få anerkendt det biologiske faderskab er blevet ignoreret.

En stadfæstelse af landsrettens dom vil være i strid med artikel 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK), idet B har ret til at få fastslået sin biologiske oprindelse. Det anførte skal også ses i sammenhæng med, at Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol har fortolket EMRK artikel 8 på den måde, at juridiske formodninger ikke bør tilsidesætte den biologiske virkelighed.

Herudover er der som følge af den lange sagsbehandlingstid opstået en større tilknytning mellem F1 og B på bekostning af tilknytningen mellem B og hans biologiske far. Dette er i strid med artikel 6 og 8 i EMRK. Derfor skal der ved vurderingen af, om faderskabssagen skal genoptages, tages udgangspunkt i Bs alder den 27. marts 2020, hvor hun første gang anmodede om genoptagelse af faderskabssagen. Alternativt skal der tages udgangspunkt i hans alder den 27. juni 2022, da hun på ny anmodede om genoptagelse.

F2 har anført navnlig, at det er til Bs bedste, at han, der er den biologiske far, også er den juridiske far. Et barns kendskab til sine biologiske rødder er en grundlæggende rettighed efter EMRK artikel 8.

Han er Bs nærmeste omsorgsperson efter hans mor.

Han har ikke forholdt sig passiv, idet han ikke har haft mulighed for at få genoptaget faderskabssagen. Ved vurderingen af, om han selvstændigt har forholdt sig passiv, er det uden betydning, hvorledes M har håndteret sagen.

Det afgørende er i øvrigt, at det var en fejl, at han i forbindelse med Ms første genoptagelsessag ikke blev inddraget som part af hverken Familieretshuset eller familieretten. Denne fejl burde have indgået i landsrettens afvejning i den foreliggende sag.

Landsretten har ikke taget stilling til, om han er omfattet af personkredsen i børnelovens § 24. Den ordlydsfortolkning af bestemmelsen, som Familieretshuset og familieretten har anvendt, medfører, at en person i hans situation er retsløs i forhold til at få en faderskabssag genoptaget. Den anvendte ordlydsfortolkning er derfor i strid med Danmarks positive forpligtelser efter EMRK artikel 8, hvorefter det skal sikres, at han kan få prøvet spørgsmålet om faderskab.

Den lange sagsbehandlingstid skal ikke komme ham eller M til skade, da forsinkelsen alene kan tilregnes myndighederne.

Vurderingen af barnets bedste må foretages ud fra sagens nuværende omstændigheder, herunder den tilknytning som B nu har til ham. I øvrigt taler Bs alder ikke imod genoptagelse.

F1 har anført navnlig, at det især er hensynet til B, der tilsiger, at faderskabssagen ikke genoptages.

F2 har i hvert fald siden den 27. marts 2020, hvor B var ca. 8 måneder, haft lejlighed til at anmode om genoptagelse af faderskabssagen. På trods heraf anmodede han først om genoptagelse i maj 2022. At F2 ikke blev anset som part i den første sag om genoptagelse, som var rejst af M, ændrer ikke på, at F2 selv har forholdt sig passiv i flere år.

Hensynet til Bs betydelige interesse i at bevare ham (F1) som sin retlige og sociale far, som han har haft siden sin fødsel, og som B har haft en god, nær og stabil relation til, må veje tungere end F2s interesse i genoptagelse af faderskabssagen.

På denne baggrund vil et afslag på genoptagelse af sagen ikke udgøre en krænkelse af EMRK artikel 8.

Hvis myndighedernes sagsbehandlingstid måtte udgøre en krænkelse af EMRK artikel 6, kan dette ikke føre til, at faderskabssagen skal genoptages.

På Bs vegne har advokat Jakob Kiil anført navnlig, at det er bedst stemmende med Bs tarv, at faderskabssagen ikke genoptages.

Børnelovens regler om genoptagelse af faderskabssager varetager det overordnede hensyn, at der så hurtigt som muligt skal skabes varig stabilitet om barnets forhold. Dette skete ved, at M og F1 den 7. juli 2019 underskrev ansvars- og omsorgserklæringen om faderskab.

M og navnlig F2 har ikke handlet med den hurtighed, som er forudsat i børnelovens forarbejder. Genoptagelsesansøgningen bør allerede af den grund afslås.

F1 har været registreret som Bs far i hele Bs liv, og de har haft samvær jævnligt. F1 udgør således en varig stabilitet i Bs liv. Hensynet til at undgå ustabilitet og usikkerhed i Bs liv tilsiger, at der ikke bør ske genoptagelse af sagen.

Højesterets begrundelse og resultat

Sagens baggrund og problemstilling

Den 12. juli 2019 fødte M barnet B. Forud herfor havde Familieretshuset den 7. juli 2019 modtaget en ansvars- og omsorgserklæring om faderskab fra M og hendes daværende kæreste F1. På grundlag af erklæringen blev F1 registreret som far til B.

Den 19. december 2019 ophævede M og F1 samlivet. Den 27. marts 2020 anmodede M første gang Familieretshuset om at genoptage faderskabssagen vedrørende B, der på det tidspunkt var ca. 8 måneder. Hun oplyste, at en anden person end F1 kunne være Bs genetiske far. Samme dag sendte M en besked til F2, hvor hun oplyste ham om, at han potentielt var far til B. Ved afgørelse af 26. marts 2021 afslog Familieretshuset anmodningen om genoptagelse, hvilket familieretten fastholdt den 9. august 2021.

I foråret 2022 fik M og F2 foretaget en dna-test via virksomheden DNAtest.dk. I en erklæring af 1. april 2022 blev det i konklusionen anført bl.a., at "Sandsynligheden for at F2 er den biologiske fader til B ... er > 99.9999 %".

F2 anmodede herefter den 18. maj 2022 om genoptagelse af faderskabssagen, og det samme gjorde M den 27. juni 2022. Familieretshuset afslog begge anmodninger, hvilket både F2 og M påklagede til familieretten.

Ved afgørelse af 9. marts 2023 imødekom familieretten Ms anmodning om at genoptage faderskabssagen. Ved en samtidig afgørelse afviste familieretten F2s anmodning om genoptagelse.

F1 indbragte familierettens afgørelse om, at faderskabssagen skulle genoptages, for landsretten, der inddrog F2 som part i sagen. Ved kendelse af 19. januar 2024 afslog landsretten at genoptage faderskabssagen.

Kæresagen angår, om faderskabssagen, hvor F1 er registreret som far til B, skal genoptages.

Adgangen til genoptagelse

Er faderskabet til et barn registreret, kan bl.a. moderen, barnets værge eller faderen efter børnelovens § 24, stk. 1, anmode om genoptagelse inden 3 år efter barnets fødsel, hvis der er fremkommet oplysninger om omstændigheder, der kan antages at ville give sagen et andet udfald, eller der i øvrigt er særlig anledning til at antage, at sagen vil få et andet udfald. Det følger af bestemmelsens ordlyd og forarbejder, at der ikke er et ubetinget krav på genoptagelse, selv om de nævnte betingelser er opfyldt, jf. Folketingstidende 2000-01, tillæg A, lovforslag nr. L 2, side 76.

Af børnelovens § 24, stk. 2, følger, at afgørelsen af, om en faderskabssag skal genoptages, beror på et samlet skøn, hvor navnlig de forhold, der er opregnet i stk. 2, nr. 1-6, indgår. Der skal således lægges vægt på navnlig, hvor lang tid der er gået siden barnets fødsel (nr. 1), om faderen med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvorvidt han er far til barnet, har anerkendt barnet ved at behandle det som sit (nr. 2), om moderen med kendskab til eller formodning om de samme omstændigheder har ladet faderen behandle barnet som sit (nr. 4), om en part med kendskab til eller formodning om de omstændigheder, der rejser tvivl om, hvem der er barnets far, ikke inden rimelig tid har anmodet om genoptagelse (nr. 5), og om det kan forventes, at barnet, hvis sagen genoptages, vil få en (anden) far (nr. 6).

Børnelovens § 24 skal fortolkes i lyset af Danmarks internationale forpligtelser, herunder Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8.

Det følger af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis, at genoptagelse og afslag på genoptagelse af en faderskabssag kan udgøre et indgreb i de berørte personers privat- og familieliv efter Menneskerettighedskonventionens artikel 8. Ved vurderingen af, om et sådant indgreb er retfærdiggjort efter artikel 8, stk. 2, skal der foretages en samlet vurdering af sagsbehandlingen og en konkret afvejning af sagens modsatrettede hensyn, hvor hensynet til barnet indgår med afgørende vægt, jf. bl.a. præmis 51 i Menneskerettighedsdomstolens dom af 7. marts 2024 i sag 9525/19 (Vagdalt mod Ungarn) og præmis 64 i dom af 22. marts 2012 i sag 23338/09 (Kautzor mod Tyskland).

Den konkrete sag

Som grundlag for Ms seneste genoptagelsesansøgning af 27. juni 2022 blev der som nævnt fremlagt en dna-erklæring af 1. april 2022, hvoraf fremgår bl.a., at "Sandsynligheden for at F2 er den biologiske fader til B ... er > 99.9999 %". Der er således inden 3 år efter Bs fødsel den 12. juli 2019 fremlagt nye oplysninger i

sagen, som kan give faderskabssagen et andet udfald, hvis den genoptages, jf. børnelovens § 24, stk. 1.

Dna-erklæringen, som angiver F2 som genetisk far, kan ikke i sig selv føre til, at faderskabssagen, hvor F1 er registreret som far, skal genoptages. I overensstemmelse med det, der er anført ovenfor, skal der foretages en samlet afvejning af bl.a. hensynet til, at F2 som genetisk far registreres som far til B, over for hensynet til stabilitet om Bs forhold.

Om den samlede afvejning bemærkes herefter følgende:

Som nævnt er F2 ifølge dna-erklæringen af 1. april 2022 Bs genetiske far. B har siden 2022 haft samvær med F2, der har behandlet B som sit eget barn, ligesom M har ladet F2 behandle B som sit eget barn.

På grundlag af ansvars- og omsorgserklæringen om faderskab fra F1 og M blev F1 registreret som Bs far i forbindelse med Bs fødsel den 12. juli 2019.

F1 boede sammen med M og B efter fødslen og indtil den 19. december 2019, hvor parterne ophævede deres samliv.

Siden samlivsophævelsen har F1 haft samvær med B, og F1 er også efter, at han fik kendskab til, at F2 ifølge dna-erklæringen er Bs genetiske far, fortsat med at behandle B som sit eget barn. B har således altid haft en relation til F1. Herudover har M ladet F1 behandle B som sit eget barn, i hvert fald indtil B var ca. 8 måneder.

På den anførte baggrund og efter en samlet afvejning finder Højesteret ligesom landsretten, at faderskabssagen ikke skal genoptages. Højesteret har lagt afgørende vægt på, hvad der må antages at være bedst for B, herunder hans mulighed for at bevare tilknytningen til F1.

Det forhold, at Familieretshuset og familieretten ikke inddrog F2 under den tidligere genoptagelsessag og undlod at genoptage sagen, kan ikke føre til andet resultat. Hensynet til Bs bedste indebærer, at der må lægges vægt på de omstændigheder, som foreligger på nuværende tidspunkt.

Konklusion

Højesteret stadfæster landsrettens kendelse.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen part skal betale omkostninger vedrørende kæresagen til nogen anden part eller statskassen.